

ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ

Мельнікова Т.В. (Харків)

Особистісно-орієнтований підхід взагалі, та при навчанні іноземній мові зокрема, являє собою напрямок педагогічної діяльності, в основі якого лежить певна система ідей та засобів їх реалізації, спрямованих на всебічну підтримку процесу розвитку неповторної особистості студента, сприяння процесу його самопізнання та самореалізації. Застосування особистісно-орієнтованого підходу передбачає виявлення індивідуальних особливостей студента як ключової фігури процесу пізнання та предметної діяльності та забезпечує те, що навчання буде відбуватися з урахуванням морально-психологічних та інтелектуальних рис студента [1].

Є очевидним, що, коли процес виховання та навчання спрямовано на розвиток цілісної особистості, йдеться не лише про засвоєння студентом знань та формування професійних умінь. Викладачеві необхідно створити такі психолого-педагогічні умови, при яких урахування суб'єктності студента стане запорукою його самовдасконалення. Якими ж є оптимальні бажані умови для розвитку особистості у процесі особистісно-орієнтованого навчання?

Контекстність навчання передбачає поєднання навчальної, наукової та практичної діяльності студента. Навчання відбувається при застосуванні активних методів та спрямоване на розвиток творчого мислення.

Професійна спрямованість навчання означає створення у процесі навчання певних умов, що будуть сприяти самостійному прояву та продуктивному розвитку професійних навичок та якостей студента як майбутнього фахівця.

Цілеформування під час навчання є необхідним для здійснення студентом усвідомленої діяльності при забезпеченні позитивної мотивації навчання.

Діалогічність та полілогічність комунікації – встановлення продуктивного робочого контакту між студентом та викладачем, між студентом та іншими учасниками групи.

Активізація мисленнєвої діяльності під час навчання засновується на створенні студентом власної думки щодо теми обговорення та можливості обмінятися думками з іншими студентами та викладачем.

Створення «ситуації успіху» у процесі навчання сприяє виникненню у студента відчуття задоволення від власної діяльності та підвищує мотивацію до навчання. Задля створення «ситуації успіху» на занятті з іноземної мови викладачеві необхідно уникати надмірного зосередження на помилках студента.

Рефлексивне осмислення власної діяльності означає самоаналіз студентом досягнутих результатів у процесі навчання. Завдання викладача створити такі умови, щоб студент відчув власний прогрес у навчанні та зміг звернути продуктивну увагу на недоліки [2, с. 144].

Сутність концепції особистісно-орієнтованого підходу при навчанні іноземним мовам значною мірою знайшла своє відображення у комунікативному підході. У той час, як сам комунікативний підхід є породженням двох різновидів психологічної науки – когнітивної психології як науки про функцію пізнання у педагогічному процесі та гуманістичної психології, в основі якої лежить позитивне ставлення до людської природи та спрямованість на реалізацію суб'єктності людини.

Саме в рамках комунікативного підходу під час навчання іноземній мові, викладачеві необхідно створити позитивні умови для вільного активного розвитку особистості студента при здійсненні мовленнєвої діяльності.

Це означає, що студент повинен мати можливість вільно висловлювати свої думки за темою бесіди, якими б суперечливими вони не здавалися, бо саме це свідчить про самостійність та активність його мислення. При реалізації такого підходу студент позавляється некомфортного відчуття сором'язливості за можливі помилки, яке аж ніяк не є продуктивним для процесу засвоєння нових знань та формування особистості.

Спілкування під час навчання іноземній мові повинно бути не тільки засобом оволодіння мовою, але також засобом розвитку індивідуальності студента. У цьому зв'язку викладач має відібрати такий тематичний матеріал для обговорення іноземною мовою, який буде цікавим для кожного студента окремо або для групи в цілому, зумовлений психолого-віковими та ціннісними особливостями студентської аудиторії.

Не повинно залишатися поза увагою викладача використання методів проблемного навчання іноземній мові, під час якого студенти мають продемонструвати активну самостійну діяльність при вирішенні проблемних ситуацій, розвиваючи власне критичне та творче мислення, проявляючи пізнавальну активність. Заняття з іноземної мови з використанням методів проблемного навчання повинні містити елементи діалогу, дискусії, творчих проєктів. Саме через розвиток самостійної, пізнавальної, творчої активності студента під час задіювання методів проблемного навчання втілюються концептуальні положення особистісно-орієнтованого підходу.

На сучасному етапі людська особистість є одним з пріоритетів системи освіти, тому логічним є застосування гнучких моделей організації освітньо-педагогічного процесу. В центрі уваги освіти сьогодні стоїть всебічний розвиток особистості, що стає найефективнішим саме в межах особистісно-орієнтованого підходу, коли ключовими методами викладання, іноземної

мови у тому числі, стають діялісно-творчий характер пізнання, співробітництво викладача та студента або студентів між собою, забезпечення студента можливістю для прийняття самостійних рішень.

Література

1. *Бондаревская Е.В. Теория и практика личностно-ориентированного образования / Е.В. Бондаревская. – Ростов-на-Дону: Издательство Ростовского педагогического университета, 2000. – 352с.*
2. *Кашилев С.С. Педагогика: теория и практика педагогического процесса: учеб. пособие. В 3 ч. Ч. 2 / С.С. Кашилев. – Минск: Зорны верасень, 2008. – 208 с.*